

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI U SRIJEDU 14. OIJKA 2007

Sveti Ignacije Antiohijski, naučitelj jedinstva

Draga braćo i sestre!

Sveti Ignacije bio je treći biskup Antiohije, od 70. do 107. godine, kad je podnio mučeništvo. Nakon Rima i Aleksandrije, Antiohija Sirijska (danas u Turskoj) bila je treća metropola Rimskoga Carstva. Ondje i izrasla cvatuća kršćanska zajednica: prvi joj je biskup bio apostol Petar, i ondje su se "učenici najprije prozvali kršćanima" (Dj 11,26). Euzebije Cezarejski posvećuje čitavo poglavlje svoje Povijesti Crkve ivotu i spisima Ignacijevim (3,36). "Iz Sirije", piše on tako, "Ignacije je poslan u Rim gdje je imao biti bačen za hranu ivotinjama, zbog svjedočanstva što ga je dao za Krista. Putujući Azijom, pod strogom paskom svojih straara" (koje on naziva "deseticom leoparda" u svojoj Poslanici Rimljanima 5,1), "po gradovima gdje se zaustavljao, propovijedima i opomenama učvršćivao je Crkve. Posebno ih je upozoravao, najivljom gorljivošću, da se čuvaju krivovjerja, koja su tada počela nicati, te im je preporučivao da se ne odijele od apostolske predaje". Prva postaja Ignacijeva putovanja prema mučeništvu bio je grad Smirna, gdje je biskup bio Polikarp. Ondje je Ignacije napisao četiri poslanice i to Crkvama u Efezu, Magneziji, Traliju i Rimu. "Otputovavši iz Smirne", nastavlja Euzebije, "Ignacije je stigao u Troju, a odande je poslao još poslanica": dvije Crkvama u Filadelfiji i Smirni, te jednu biskupu Polikarpu. Euzebije zaključuje tako popis sedam poslanica koje još i danas većina znanstvenika dri autentičnima, to jest da ih je doista napisao Ignacije. Konačno, iz Troje ovaj mučenik stie u Rim, gdje je u Flavijevu amfiteatru predan za hranu krvoločnim zvijerima.

Nijedan crkveni otac nije poput Ignacija tako snano izrazio prijanje uz jedinstvo s Kristom i uz ivot u Njemu. Ustvari, kod Ignacija se susreću dvije duhovne "struje": ona Pavlova, sva okrenuta prema jedinstvu s Kristom, i ona Ivanova, usredotočena na ivot u Njemu. Obje ove struje susreću

se u nasljedovanju Krista, kojemu Ignacije više puta daje naslov "moj" ili "naš Bog". Tako Ignacije moli rimske kršćane da ne sprečavaju njegovo mučeništvo, jer je nestrpljiv da se "pridruži Isusu Kristu", te razlaže: "Bolje mi je da umrem idući prema Isusu Kristu, nego da zavladam svim krajevima svijeta. Traim njega, koji je umro za me, elim njega, koji je uskrsnuo za me... Dozvolite da budem nasljedovatelj muke moga Boga!" (Rimljanima 5-6). U ovim izričajima koji izgaraju ljubavlju moe se naslutiti jasan antiohijski kristološki "realizam", koji je ovdje osobito pozoran na utjelovljenje Sina Bojega i na njegovo istinsko i stvarno čovječstvo: Isus Krist, piše Ignacije Smirnjanima: "stvarno je iz roda Davidova", "stvarno je rođen od djevice", "stvarno je za nas bio razapet" (1,1).

Neodoljivo Ignacijevo nagnuće prema jedinstvu s Kristom utemeljuje istinsku "mistiku jedinstva". On se sam opisuje kao "čovjeka kojem je povjeren zadatak jedinstva" (Filadelfljanima 8,1). Za Ignacija jedinstvo je ponajprije vlastitost Boga. Često on ponavlja da je Bog jedinstvo, i da se samo u Bogu jedinstvo nalazi u svom čistu i izvornu stanju. Jedinstvo što ga na ovoj zemlji imaju ostvariti kršćani, nije ništa drugo doli oponašanje, nasljedovanje, postizanje najveće moguće sličnosti boanskom uzoru. Na taj način Ignacije postavlja viđenje Crkve, koje vrlo podsjeća na pojedine izričaje Poslanice Korinćanima Klementa Rimskoga. "Dobro je", piše naprimjer kršćanima u Efezu, "da nastavite zajedno u skladu s biskupovim mišljenjem, što već i činite. Doista, vaš zbor prezbitera, po pravu slavan, dostojan Boga, skladno je sjedinjen s biskupom poput ica citre. Stoga je u vašoj slozi i u vašoj simfonijskoj ljubavi opjevan Isus Krist. Tako i vi, svatko od vas, postajete zbor, ne bi li u simfoniji sklada, uhvativši intonaciju Boga u jedinstvu, zapjevali jednim glasom" (4,1-2). A nakon što je preporučio Smirnjanima da "bez biskupa ne poduzimaju ništa što se tiče Crkve" (8,1), povjerava se Polikarpu: "Prinosim svoj ivot za one koji su podloni biskupu, za prezbitere i đakone. Neka i ja s njima imam dio s Bogom. Radite zajedno jedni za druge, vojujte zajedno, trčite zajedno, patite zajedno, spavajte i bdijte zajedno kao djelatnici Boji, njegovi pomoćnici i sluge. Gledajte da se svidite Onomu za kojega vojujete i od kojega primate nagradu. Neka nitko od vas ne bude dezertar. Vaše krštenje neka ostane poput štita, vjera poput oklopa, ljubav poput koplja, strpljivost poput naoruanja" (6,1-2).

Općenito se u Ignacijevim poslanicama moe primijetiti jedna vrst stalne i plodne dijalektike između dva karakteristična vida kršćanskoga ivota: s jedne strane hijerarhijskog ustroja crkvene zajednice, a s druge strane temeljnog jedinstva koje međusobno povezuje sve Kristove vjernike. U skladu s time, ove se uloge ne mogu staviti u suprotnost. Naprotiv, naglašavanje zajedništva vjernika jednih s drugima i s njihovim pastirima neprestano se izriče putem rječitih slika i analogija: citra, ice, intonacija, koncert. Vidljiva je naročita odgovornost biskupa, prezbitera i đakona u izgradnji zajednice. U prvom se redu na njih odnosi poziv na ljubav i jedinstvo. "Budite jedno", piše Ignacije Magneanima, preuzimajući Isusovu molitvu s Posljednje večere: "jedna jedina prošnja, jedan jedini um, jedna jedina nada u ljubavi... Utecite se svi Isusu Kristu kao jedinom Bojem hramu, kao jedinom oltaru: on je jedan, a izlazeći od jedinoga Oca, ostao je s njime sjedinjen i njemu se vratio u jedinstvo" (7,1-2). Ignacije, prvi u kršćanskoj knjievnosti, pripisuje Crkvi pridjev "katolička", to jest "sveopća": "Gdje je Isus Krist", izjavljuje on, "ondje je i katolička Crkva" (Smirnjanima 8,2). Upravo

u sluenju jedinstvu katoličke Crkve, kršćanska zajednica Rima ostvaruje neku vrst prvenstva u ljubavi: "U Rimu ona predsjeda dostojna Boga, časna, dostojna da je se naziva blaenom... Predsjeda u ljubavi, koja ima zakon Kristov i nosi ime Oca" (Rimljani, prolog).

Kao što je vidljivo, Ignacije je doista "naučitelj jedinstva": jedinstva Boga i jedinstva Krista (usprkos raznim krivovjerjima koja su se počela širiti), jedinstva Crkve, jedinstva vjernika "u vjeri i ljubavi, od kojih nema ničega uzvišenijega" (Smirnjanima, 6,1). U konačnici, Ignacijev "realizam" poziva vjernike prošlosti i današnjice na progresivno spajanje suobličavanja Kristu (jedinstvo s njime, ivot s njime) i posvećenja njegovoj Crkvi (jedinstvo s biskupom, velikodušno sluenje zajednici i svijetu). Zaključno, valja ostvariti spajanje zajedništva i poslanje, sve dok preko jednoga od njih ne počne progovarati drugo, a vjernici ne počnu sve više "posjedovati onaj nepodijeljeni duh, koji je sam Isus Krist" (Magneani, 15). Moleći Gospodina ovu "milost jedinstva", i uvjeren da predsjedam ljubavi čitave Crkve (usp. Rimljanima, prolog), upućujem vam onu istu elju koja zaključuje Ignacijevu poslanicu kršćanima u Traliju: "Ljubite jedan drugoga nepodijeljena srca. Moj se duh predaje u rtvu za vas, ne samo sada, nego i kad bude stigao do Boga... U Kristu budite neokaljani" (13).

Papin pozdrav hrvatskim hodočasnicima na hrvatskom:

Od srca pozdravljam sve hrvatske hodočasnike, a osobito vas iz upe Solinskih mučenika te iz Zapadnohercegovačke upanije! Konkretnom brigom za duhovno i materijalno potrebne, nasljedujte Krista, milosrdnoga Spasitelja. Hvaljen Isus i Marija!